

Saltdal kommune
Kirkegt. 23
8250 Rognan

Saksbehandler, innvalgstelefon
Øyvind Skogstad, 75 53 15 68

Tillatelse til skadefelling av gaupe - Saltdal og Bodø kommuner

Fylkesmannen viser til søknad den 12. februar fra Saltdal kommune om ny tillatelse til skadefelling av gaupe i deler av Saltdal og Bodø kommuner. Fylkesmannen ga den 25. januar tillatelse til skadefelling av ei gaupe i området. Den 12. februar ble det felt ei voksen hunngaue ved Stornupen i Misvær.

Vedtak

1. Fylkesmannen gir Saltdal kommune tillatelse til skadefelling av én gaupe i deler av Saltdal og Bodø kommuner fra og med 20. februar 2019 til og med 19. mars 2019. Tillatelsen gjelder med tilhørende vilkår nederst i dette brevet.
2. For å effektivisere fellingsforsøket, dispenserer Fylkesmannen fra viltlovens § 21 og tillater bruk av snøskuter for å lokalisere og avdekke spor etter gaupe. Dispensasjonen gjelder innenfor fastsatt fellingsområde og fastsatt fellingsperiode. Dispensasjonen gjelder for inntil tre (3) snøskutere inkludert evt. snøskutere som brukes av reindriftsutøvere som er med på fellingslaget og som deltar i fellingsforsøket.

Grunnlaget for avgjørelsen

Vedtaket er fattet i medhold av naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9. Miljødirektoratet har i vedtak av 14. februar 2019 fastsatt en kvote på 3 betinga fellingstillatelser for gaupe i Nordland i perioden 16. februar til 31. mai 2019. Av denne kvoten er det så langt ikke felt noen dyr.

Skadefelling er et tiltak for å avhjelpe akutte skadesituasjoner i beitesesongen. Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan.

I den vedtatte forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er det fastsatt følgende forvaltningsprinsipper for gaupe:

2.2.2 (...) Vedtatte regionale bestandsmål for gaupe skal oppnås innenfor hele Nordlands fastland.

2.2.3 Prioriterte beiteområder: (...) Innenfor byrdefordelingsområde for gaupe er både beitedyr og gaupe prioritert.

2.2.5 Sauedrift, tamreindrift og andre produksjoner basert på utmarksbeite i byrdefordelingsområdet for gaupe må forholde seg til at de driver næring i områder hvor det kan være forekomst av

gaupe. Tapsforebyggende tiltak skal prioriteres til beitebrukere innenfor byrdefordelingsområdet ut fra skadeomfang, skadepotensiale og muligheter for tilpasninger.

- 2.4.1 *Det regionale bestandsmålet for gaupe kan oppnås innenfor hele Nordlands fastland.*
- 2.4.2 *Bestanden skal holdes nærmest mulig bestandsmålet og mest mulig spredt i fylket, ved målstyrt bruk av jaktkvoter.*
- 2.4.3 *Byrdefordeling: Det skal legges stor vekt på at familiegrupper av gaupe skal spres, slik at byrden for beitebrukerne fordeles. Ingen reinbeitedistrikt skal ha mer enn to familiegrupper av gaupe per år. Små distrikt skal ikke ha mer enn en familiegruppe per år. Med små distrikt menes i denne sammenhengen: Skjomen, Frostisen, Duokta, Balvatn, Hestmannen/Strandtindene, Ildgruben og Byrkije. Prinsippet om byrdefordeling forutsetter at det åpnes for kvotejakt, selv om det bidrar til at det tar lengre tid før bestandsmålene nås.*
- 2.4.4 *Når bestandsmålet for gaupe er oppnådd skal det åpnes for kvotejakt på gaupe i hele fylket. Dette skal bidra til å holde bestanden nærmest mulig bestandsmålet, og til byrdefordeling for saue- og reindriftsnæringene. Når bestandsmålet ikke er oppnådd skal det åpnes for en begrenset kvotejakt, hvor kvote målstyres til områder med betydelige tap av sau og tamrein. Samlet belastning av alle rovviltarter (inkludert kongeørn) skal vektlegges ved fastsetting av kvotestørrelse og fordeling.*
- 2.4.5 *Utenfor fastlandet skal det åpnes for kvotefri jakt.*
- 2.4.6 *Skadefelling av gaupe er aktuelt ved akutte skadesituasjoner. Viktige vurderingspunkt for skadefelling av gaupe: 1. skadeomfang; 2. skadepotensiale; 3. gaupebestanden i området; 4. om bestandsmålet er oppnådd.*

Rovviltforskrifta § 9 slår fast at felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

- a) områdets betydning som beitemark,
- b) skadenes omfang og utvikling,
- c) potensialet for framtidige skader,
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Gaupebestanden i Nordland

Siste rapport om gaupe fra overvåkingsprogrammet er NINA Rapport 1519 *Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2018*. Vi viser også til vurderinger gjort i Miljødirektoratets vedtak om kvote for betinget skadefelling av 1. juni 2018 og nærmere beskrivelser i dette vedtaket.

I region 7 (Nordland) er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av gaupe. Det er i den siste treårsperioden (2016-2018) registrert gjennomsnittlig 7 årlige ynglinger i fylket og bestanden har dermed vært under fastsatt bestandsmål de siste årene.

Vinteren 2017/2018 ble det registrert en gaupefamilie i indre Salten, i Junkerdal. Også de siste vintrene før dette ble det registrert en gaupefamilie årlig i tilknytning til Saltdalen/Junkerdal. Inneværende vinter er det registrert spor etter familiegruppe ved Støvset og i Junkerdal. I tillegg er det observert spor etter gauper andre steder i indre Salten, uten at det er påvist familiegrupper. Særlig lenger ned i Saltdalen og omkring Misvær/Skjerstad er det flere registreringer i Skandobs.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Gaupebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal og det er ikke registrert sykdom på gaupe i Norge. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Siden 2016 er det registrert 5 døde gauper i Salten; 3 felt på kvotejakt i Saltdal i 2016 og 2017, en funnet med ukjent dødsårsak i Saltdal i 2018 og en felt på skadefelling i Bodø (Misvær) i februar 2019.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Gjennomsnittlig over de siste tre årene ligger bestanden av gaupe under det fastsatte bestandsmålet for region 7.

Fylkesmannens vurdering

I følge Rovbase er det i vinter per 18. februar påvist seks rein drept av gaupe innenfor Saltfjellet reinbeitedistrikt:

- 3 i Skjerstad-området i perioden 15. januar – 9. februar
- 2 i Beiarn den 22. november og 8. februar
- 1 i Meløy den 29. januar

Siste beitesesong for sau ble det påvist seks sauer drept av gaupe på vestsida i Saltdal og to i Beiarn. Saltdal kommune, og da primært beitebrukere på vestsiden, har i flere år hatt de høyeste tapene til gaupe sammenlignet med andre kommuner i fylket.

Kommunen skriver at situasjonen er som tidligere beskrevet, med ca. 500 rein i området, gode beiteforhold i fjellskogen, og ytterligere funn av kadaver. Store reinokser og gjelldyr er tatt av gaupe, og man tror at den største skadevolderen enda holder seg i området. Kommunen skriver at sporing og funn av kadaver i området sannsynliggjør tilstedeværelse av flere gauper som tar rein.

Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres ihht prinsippet om geografisk differensiering. Det aktuelle området er i vedtatt forvaltningsplan avsatt som byrdefordelingsområde for gaupe, hvor både beitedyr og gaupe er prioritert. Beitebrukere i byrdefordelingsområdet må forholde seg til at de driver næring i områder hvor det kan være forekomst av gaupe. Kvotejakt skal brukes som virkemiddel for å spre forekomsten av gaupe mest mulig geografisk, slik at byrden for beitebrukere fordeles.

Miljødirektoratet har ikke åpnet for kvotejakt på gaupe i Nordland denne vinteren. Avgjørelsen ble påklaget til Klima- og miljødepartementet som ikke tok klagen til følge. Departementet la i klagebehandlingen vekt på at gaupebestanden ligger under det nasjonale bestandsmålet for gaupe, både for landet som helhet og for region 7. Det ble også lagt vekt på at fylkesmannen er gitt betingede skadefellingstillatelser som kan iverksettes når vilkårene for dette er til stede.

Miljødirektoratet ga i brev av 14. februar 2019 myndigheten til å iverksette betinget skadefelling av gaupe til Fylkesmannen, med en kvote for betinget skadefelling på 3 dyr. Direktoratet viste til at Fylkesmannen bør vektlegge bestandssituasjonen de siste årene samt eventuell irregulær avgang siste år, når konkrete skadefellingssøknader skal vurderes. Generelt skal det utøves en høyere terskel for å innvilge skadefelling i områder med mål om yngling av gaupe. I områder prioritert for beitedyr skal det være en lavere terskel for å innvilge skadefelling.

Konklusjon

Selv om det ikke er påvist noen flere tap til gaupe etter felling 12. februar, har vi etter en samlet vurdering kommet til at det er grunnlag for å gi fellingstillatelse på ytterligere ett dyr. Vi har da lagt stor vekt på påviste tap av sau og rein til gaupe, reindriftas tilbakemeldinger om svært store kalvetap i år og omfanget av sau erstattet til gaupe på vestsida i Saltdal de siste årene. Videre har vi vektlagt kunnskap om gaupebestanden i området og prinsippet om byrdefordeling i forvaltningsplanen. Vi vurderer at det ikke foreligger noen andre tiltak som kan gi tilfredsstillende tapsreducerende effekt, og at et uttak av gaupe vil redusere faren for tap av rein den nærmeste tiden og tap av sau til sommeren.

Motorferdsel i forbindelse med skadefellingsforsøket – Viltloven § 21

Fylkesmannen kan ved vedtak om skadefelling av rovvilt i medhold av rovviltforskriften § 9, sette til side de regler som ellers gjelder i viltloven om felling/jakt- og fangstmetoder.

Viltloven § 21 forbyr bruk av motorkjøretøy til blant annet lokalisering av vilt. Effektiv sporing i fellingsområdet er viktig for å øke sjansene for å lykkes med fellingsforsøket, og for å øke sjansene for å felle det skadegjørende individet. For å effektivisere fellingsforsøket, dispenserer Fylkesmannen fra viltlovens § 21 og tillater bruk av snøskuter for å lokalisere og avdekke spor etter gaupe. Dispensasjonen gjelder innenfor fastsatt fellingsområde og fastsatt fellingsperiode. Dispensasjonen gjelder for inntil tre (3) snøskutere inkludert evt. snøskutere som brukes av reindriftsutøvere som er med på fellingslaget og som deltar i fellingsforsøket.

Forfølgelse og avledning av viltets oppmerksomhet med snøskuter er ikke tillatt, og det er heller ikke lov å felle vilt fra snøskuter. Våpen skal være forsvarlig nedpakket under kjøring, jf. § 22-8 i våpenforskriften.

Dersom det skal brukes motorkjøretøy i utmark, er det også nødvendig med kommunens tillatelse etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag (motorferdsselforskriften). Slik tillatelse kan kommunen gi i medhold av motorferdsselforskriften § 6. Vi gjør også oppmerksom på at den enkelte grunneier har anledning til å nekte kjøring selv om det er innhentet dispensasjon fra kommunen og evt. vernemyndighet og selv om Fylkesmannen har åpnet for bruk av snøskuter for å lokalisere og avdekke spor.

Deler av fellingsområdet berører Gåsvatnan landskapsvernområde verneområde, hvor motorferdsel ikke er tillatt. Motorferdsel i landskapsvernområde vil kreve tillatelse fra Midtre Nordland nasjonalparkstyre.

Økonomiske rammer for fellingstillatelsen

I forbindelse med skadefellingsforsøk tidligere i vinter, ble det gitt en ramme på på kr 15 000,- til dekking av utgifter (ikke lønn) til personellet, jf. rovviltforskrifta § 9 og kr 80 000,- til godtgjøring av fellingsforsøket i samsvar med rovviltforskrifta § 9a. Fylkesmannen utvider disse rammene med hhv. Kr 10 000,- til dekking av utgifter (ikke lønn) til personellet, jf. rovviltforskrifta § 9 og kr 50 000,- til godtgjøring av fellingsforsøket i samsvar med rovviltforskrifta § 9a.

Maksimal døgnats per jeger er kr 1600,-. Se mer informasjon om godtgjøringsordningen i brev av 18.06.2012 til kommunen. Merk at deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskrifta § 15.

Bruk av hund

Hund kan være et nyttig hjelpemiddel både under fellingsforsøket og i forbindelse med evt. ettersøk. Fylkesmannen viser til at løs hund i områder med husdyr/rein krever spesiell aktsomhet fra brukeren, for å unngå skade/ jaging av beitedyr.

Vilkår knyttet til vedtaket

1. Fellingstillatelsen gjelder fra og med 20. februar til og med 19. mars 2019.
2. Tillatt område for felling er deler av Saltdal og Bodø kommuner avgrenset som følger:
Grense mot øst er E6. Grense mot nord er fra Rognan ut Saltdalsfjorden og inn Misvær fjorden. Grense mot vest og sør er opp elva til Kykkelvatn og videre inn langs bunn av Sjørdalen til Kvitbergvatn og ned Russelva til E6 igjen.
3. Fellingslaget/kommunen skal gi en kort statusrapport for fellingsforsøket minimum annethvert døgn, dette kan gjøres per e-post til fmnooys@fylkesmannen.no eller SMS til vakttelefonen; 47829091.
4. Sluttrapport fra fellingsforsøket skal sendes til Fylkesmannen i Nordland snarest mulig etter avsluttet fellingsforsøk, og senest innen 1. mai 2019. Rapporten skal inneholde en beskrivelse av fellingsinnsats, aktivitet av rovvilt, erfaringer med fellingsforsøket og omfanget av skuterbruk, samt kostnadsoverslag og anmodning om utbetaling av økonomisk støtte.
5. Saltdal kommune er ansvarlig for fellingsforsøket og oppnevner deltagere på fellingslaget. Det skal oppnevnes en fellingsleder. Kun personer som står på lista over deltakere i fellingslaget kan delta på fellingsforsøket, og slik liste skal sendes til Fylkesmannen før fellingsforsøket starter. Alle som deltar på fellingslaget må være kjent med dette brevets innhold. Fellingsleder er ansvarlig for å gjøre brevet kjent for fellingslaget, samt å kontrollere at deltagerne har avlagt storviltprøve og er registrert i Jegerregisteret. Det bør være et begrenset antall deltagere av gangen, slik at man får et hensiktsmessig fellingsforsøk.
6. Oppnevnte jegere plikter å utøve fellingsforsøket på en human og sikkerhetsforsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Ved felling med rifle skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, jf. §§ 15 og 16 i Forskrift av 22.03.2002 om utøvelse av jakt og fangst. Det skal tas hensyn til lysforholdene før det blir løsnet skudd, på lik linje med utøvelse av annen jakt.
7. Felling eller forsøk på felling av rovvilt skal umiddelbart meldes til Fylkesmannen og Statens naturoppsyn. Hos Fylkesmannen kan det på dagtid gis beskjed på telefon 75 53 15 00 og etter arbeidstid på Fylkesmannens vakttelefon 478 29 091. Den som feller dyr skal fremvise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, og skytter skal kunne påvise fellingsstedet etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller Fylkesmannen.
8. Dersom rovvilt skadeskytes, plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Skytter plikter å forvisse seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Ved skadeskyting skal skytter uten opphold underrette Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet. Fylkesmannen

avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk.

9. Forsøk på felling i medhold av denne tillatelsen krever ikke tillatelse fra grunneier, jf. viltlovens § 35.
10. Rovvilt felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Felt dyr skal så raskt som mulig bringes til Norsk institutt for naturforskning i Trondheim. Instruks for ivaretagelse av døde rovdyr kan lastes ned på rovdatas nettside (www.rovdata.no), under Instrukser.
11. Fylkesmannen i Nordland kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Saksopplysninger

Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter mottatt brev.

En eventuell klage skal angi det vedtak det klages over og den eller de endringer som ønskes. Se også vedlagte skjema om rett til å klage på forvaltningsvedtak. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
seksjonsleder

Øyvind Skogstad
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi per e-post:

Beitelag/sankelag i området
Bodø kommune
Foreningen Våre Rovdyr
Mattilsynet
Midtre Nordland nasjonalparkstyre v/ nasjonalparkforvalter
Miljødirektoratet
Nordland bonde- og småbrukarlag
Nordland Bondelag
Nordland politidistrikt
Nordland Reindriftssamers Fylkeslag
Nordland Sau og Geit
Norges Naturvernforbund – Nordland
Roviltnemnda i Nordland
Statens naturoppsyn